

BÁO CÁO

VIỆT NAM SAU 02 NĂM
THỰC THI HIỆP ĐỊNH

EVFTA

Từ góc nhìn doanh nghiệp

NHÓM NGHIÊN CỨU

Nguyễn Thị Thu Trang
Phùng Thị Lan Phương
Nguyễn Thị Thùy Dung
Nguyễn Thanh Trà
Trần Minh Thu

*Trung tâm WTO và Hội nhập
Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam*

PHÒNG THƯƠNG MẠI
VÀ CÔNG NGHIỆP VIỆT NAM

**FRIEDRICH NAUMANN
FOUNDATION** For Freedom.

Việt Nam

VIỆT NAM SAU 02 NĂM
THỰC THI HIỆP ĐỊNH

EVFTA

Từ góc nhìn doanh nghiệp

Mọi quan điểm trong Báo cáo này là của Nhóm Nghiên cứu, không phản ánh quan điểm của Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (VCCI) hay Viện Friedrich Naumann Foundation for Freedom (FNF).

Lời nói đầu

Là Hiệp định thương mại tự do (FTA) đầu tiên giữa Việt Nam và Liên minh châu Âu (EU), Hiệp định thương mại tự do Việt Nam – EU (EVFTA) được ví như con đường cao tốc quan trọng kết nối trực tiếp nền kinh tế Việt Nam với 27 nền kinh tế EU. Đây đồng thời cũng là FTA thế hệ mới, tiêu chuẩn cao thứ hai mà Việt Nam ký kết, với các cam kết bao trùm nhiều lĩnh vực, mức độ tự do hóa mạnh và mức cam kết cao hơn phần lớn các FTA đã có của Việt Nam. Vì vậy, EVFTA được đánh giá sẽ mang lại những tác động đáng kể và tích cực cả về kinh tế và thể chế cho Việt Nam.

Tính tới nay, EVFTA đã có hiệu lực được hơn 02 năm. Đây là khoảng thời gian có tính bản lề với việc thực thi bất kỳ FTA nào. Đối với EVFTA, phần lớn các cam kết của Hiệp định này bắt đầu được triển khai trên thực tế, bao gồm cả các cam kết về thuế quan, mở cửa thị trường dịch vụ, đầu tư, mua sắm công và cam kết quy tắc trong nhiều lĩnh vực trong hai năm này.

Sau hai năm, từ góc độ vĩ mô, các số liệu thống kê về thương mại, đầu tư giữa Việt Nam với EU cũng như các tổng kết về công tác xây dựng pháp luật thực thi cam kết EVFTA ở Việt Nam đã được công bố. Trong khi đó, từ góc độ của doanh nghiệp, ngoại trừ các trường hợp đơn lẻ được nhận diện/nêu làm ví dụ, hầu như chưa có thông tin tổng quan nào về thực tiễn thực thi EVFTA của các doanh nghiệp cụ thể, đặc biệt là các doanh nghiệp siêu nhỏ, nhỏ và vừa.

Để tìm kiếm câu trả lời cho các câu hỏi về việc các doanh nghiệp Việt Nam đang hiểu biết về Hiệp định như thế nào, đã tận dụng được cơ hội từ đây ra sao, phải chịu những thiệt hại như thế nào, điều gì đang ngăn cản họ tiếp cận những cơ hội được cho là rất đáng kể từ Hiệp định này, hay việc ban hành các văn bản pháp luật thực thi Hiệp định có ảnh hưởng như thế nào tới việc tận dụng cơ hội từ Hiệp định của doanh nghiệp không..., Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam (Trung tâm WTO và Hội nhập) thực hiện Báo cáo nghiên cứu “Việt Nam sau 02 năm thực thi EVFTA từ góc nhìn doanh nghiệp”.

Mục tiêu Báo cáo là đưa ra bức tranh toàn cảnh về hai năm thực hiện EVFTA từ góc độ doanh nghiệp, đồng thời nhận diện được các thực tế về năng lực, hoạt động, cảm nhận và mong muốn cụ thể của doanh nghiệp, qua đó đưa ra các hàm ý chính sách cần thiết với Chính phủ và các cơ quan có thẩm quyền để triển khai hiệu quả EVFTA trong thời gian tới.

Báo cáo được thực hiện trên cơ sở phân tích (i) kết quả Khảo sát doanh nghiệp thực hiện trong khoảng tháng 5-8/2022 về các khía cạnh liên quan tới thực tiễn thực thi EVFTA và các FTA của doanh nghiệp và (ii) kết quả Rà soát chi tiết các văn bản quy phạm pháp luật thực thi EVFTA được ban hành tính tới thời điểm này. Để cung cấp bức tranh toàn cảnh, làm tiền đề cho việc so sánh, kiến giải các thông tin từ Khảo sát và Rà soát, Báo cáo cũng phân tích các số liệu thống kê về tình hình thương mại và đầu tư chung giữa Việt Nam với các đối tác EVFTA và công tác xây dựng pháp luật thực thi EVFTA trong hai năm 2020-2022.

Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam trân trọng cảm ơn sự hỗ trợ kỹ thuật của Viện Friedrich Naumann Foundation for Freedom (CHLB Đức) cho việc nghiên cứu và công bố Báo cáo này.

**Trung tâm WTO và Hội nhập
Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam**

Danh mục từ viết tắt

ACFTA	Hiệp định thương mại tự do ASEAN – Trung Quốc
AFTA	Khu vực mậu dịch tự do ASEAN
AIFTA	Hiệp định thương mại tự do ASEAN - Ấn Độ
ASEAN	Hiệp hội các Quốc gia Đông Nam Á
C/O	Giấy chứng nhận xuất xứ
CPTPP	Hiệp định Đối tác Toàn diện và Tiến bộ Xuyên Thái Bình Dương
DN	Doanh nghiệp
DNNN	Doanh nghiệp 100% vốn Nhà nước
EU	Liên minh châu Âu
EVFTA	Hiệp định thương mại tự do Việt Nam - EU
EVIPA	Hiệp định bảo hộ đầu tư Việt Nam - EU
FDI	Đầu tư trực tiếp nước ngoài
FTA	Hiệp định thương mại tự do
GDP	Tổng sản phẩm quốc nội
GSP	Hệ thống ưu đãi thuế quan phổ cập
MFN	Nguyên tắc đối xử tối huệ quốc
PVTM	Phòng vệ thương mại
RCEP	Hiệp định Đối tác Kinh tế Toàn diện Khu vực
REX	Hệ thống đăng ký các nhà xuất khẩu của Liên minh châu Âu
SHTT	Sở hữu trí tuệ
SXKD	Sản xuất kinh doanh
UKVFTA	Hiệp định thương mại tự do Việt Nam - Vương quốc Anh và Bắc Ai-len
VBQPPL	Văn bản quy phạm pháp luật
VKFTA	Hiệp định thương mại tự do Việt Nam – Hàn Quốc
VN-EAEU FTA	Hiệp định thương mại tự do Việt Nam – Liên minh Kinh tế Á Âu
WTO	Tổ chức Thương mại Thế giới
XDPL	Xây dựng pháp luật
XNK	Xuất nhập khẩu

Mục lục

LỜI NÓI ĐẦU	3
TÓM TẮT	8

PHẦN THỨ NHẤT 12

HIỆU QUẢ THỰC THI EVFTA TỪ GÓC ĐỘ THƯƠNG MẠI - ĐẦU TƯ

I Kết quả thực hiện EVFTA từ góc độ vĩ mô của nền kinh tế	15
1. Kết quả hoạt động xuất nhập khẩu giữa Việt Nam và EU	17
2. Kết quả thu hút đầu tư nước ngoài từ EU vào Việt Nam	25
II Hiệu quả thực thi EVFTA trong đánh giá của doanh nghiệp	29
A. Giới thiệu về Khảo sát và các doanh nghiệp tham gia Khảo sát	31
B. Thực tế thực thi và đánh giá của doanh nghiệp về EVFTA	38
1. Hiểu biết của doanh nghiệp Việt Nam về EVFTA và các FTA	38
2. Tác động chung của các FTA đối với hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp	43
3. Tác động của EVFTA tới doanh nghiệp trong 02 năm thực thi	45
4. Thực tế hoạt động XNK của doanh nghiệp với EU trong 02 năm thực thi	52
5. EVFTA và các FTA trong triển vọng kinh doanh của doanh nghiệp	57

PHẦN THỨ HAI 68

HIỆU QUẢ CÔNG TÁC XÂY DỰNG PHÁP LUẬT THỰC THI EVFTA

I Yêu cầu và kế hoạch xây dựng pháp luật thực thi EVFTA	71
1. Yêu cầu thực thi EVFTA từ góc độ hiện trạng pháp luật Việt Nam	73
2. Kế hoạch đặt ra	75
3. Kết quả thực hiện Kế hoạch	76
II Đánh giá hiệu quả công tác xây dựng pháp luật thực thi EVFTA	81
1. Phạm vi các hoạt động được đánh giá	82
2. Đánh giá hiệu quả quá trình soạn thảo và ban hành các VBQPPL thực thi EVFTA	85
3. Rà soát thời điểm có hiệu lực của các VBQPPL thực thi EVFTA	89
4. Rà soát chất lượng các VBQPPL thực thi EVFTA	92

PHẦN THỨ BA 104

MỘT SỐ KHUYẾN NGHỊ ĐỂ THỰC THI HIỆU QUẢ EVFTA TRONG GIAI ĐOẠN TỚI

I Các Khuyến nghị với Chính phủ và các cơ quan Nhà nước	107
II Các Khuyến nghị với doanh nghiệp	113

PHỤ LỤC 1 - BẢNG RÀ SOÁT TÍNH TƯƠNG THÍCH	118
---	-----

PHỤ LỤC 2 - BẢNG TỔNG HỢP RÀ SOÁT CÁC VBQPPL THỰC THI EVFTA	123
---	-----

Danh mục Bảng

Bảng 1	Kim ngạch xuất khẩu hàng hóa Việt Nam sang EU giai đoạn 2016-2021	18
Bảng 2	Tỷ lệ sử dụng ưu đãi thuế quan theo các FTA của hàng hóa xuất khẩu Việt Nam	20
Bảng 3	Xuất khẩu của Việt Nam sang các thị trường FTA giai đoạn 2020-2021	21
Bảng 4	Kim ngạch nhập khẩu của Việt Nam với EU 2016-2021	23
Bảng 5	Kết quả thu hút đầu tư EU vào Việt Nam giai đoạn 2016-2021	26
Bảng 6	Nguồn đầu tư FDI của EU ra thế giới và Việt Nam 2019-2021	28
Bảng 7	Phân bố địa lý của doanh nghiệp tham gia Khảo sát	32
Bảng 8	Lĩnh vực kinh doanh của doanh nghiệp tham gia Khảo sát	35
Bảng 9	Tổng kết công tác xây dựng pháp luật, thể chế thực thi EVFTA 02 năm đầu thực thi	76
Bảng 10	Danh mục các VBQPPL thực thi cam kết có hiệu lực ngay của EVFTA	83
Bảng 11	Đánh giá mức độ tuân thủ EVFTA về thời điểm hiệu lực của các VBQPPL thực thi	90
Bảng 12	Đề xuất hoàn thiện hệ thống VBQPPL thực thi EVFTA	107

Danh mục Hình

Hình 1	Nguồn gốc vốn của các doanh nghiệp tham gia Khảo sát	33
Hình 2	Quy mô của các doanh nghiệp tham gia Khảo sát	34
Hình 3	Lĩnh vực ngành nghề kinh doanh theo từng nhóm doanh nghiệp tham gia Khảo sát	36
Hình 4	Tình hình sản xuất kinh doanh 2020-2021 của doanh nghiệp tham gia Khảo sát	37
Hình 5	Hiểu biết của doanh nghiệp về EVFTA và các FTA	38
Hình 6	Hiểu biết của doanh nghiệp về các FTA 2016-2022	40
Hình 7	Hiểu biết về EVFTA theo nguồn gốc vốn của doanh nghiệp	41
Hình 8	Hiểu biết về EVFTA theo quy mô doanh nghiệp	42
Hình 9	Đánh giá về tác động chung của các FTA tới hoạt động sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp	43
Hình 10	Đánh giá của doanh nghiệp về tác động của các FTA với hoạt động kinh doanh	44
Hình 11	Các lợi ích cụ thể mà doanh nghiệp ghi nhận sau 02 năm thực thi EVFTA	47
Hình 12	Những lý do cản trở doanh nghiệp hưởng lợi từ EVFTA trong 02 năm đầu thực thi	48
Hình 13	Tỷ lệ doanh nghiệp đã từng chịu thiệt hại từ EVFTA trong hai năm đầu thực thi	50
Hình 14	Những thiệt hại mà doanh nghiệp phải chịu từ EVFTA trong 02 năm đầu thực thi	51
Hình 15	Tình hình xuất nhập khẩu với các thị trường EU hai năm đầu thực thi EVFTA	53
Hình 16	Các yếu tố đã giúp doanh nghiệp tận dụng được ưu đãi thuế quan EVFTA	54
Hình 17	Các lý do khiến doanh nghiệp chưa tận dụng được ưu đãi thuế quan EVFTA	56
Hình 18	Tác động của các FTA tới hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp	58
Hình 19	Hướng tác động của các FTA tới triển vọng kinh doanh của doanh nghiệp	59
Hình 20	Những yếu tố cản trở doanh nghiệp hưởng lợi từ các FTA	63
Hình 21	Các ưu tiên trong điều chỉnh kinh doanh để sẵn sàng cho các FTA	65
Hình 22	Lý do không điều chỉnh kế hoạch kinh doanh	67